

WIZERUNEK GMINY I JEGO OCHRONA

Natalia Mrukowska

WIZERUNEK GMINY I JEGO OCHRONA

Natalia Mrukowska

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Stan prawny na 1 maja 2020 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Hubert Izdebski

Wydawca

Izabella Małecka

Redaktor prowadzący

Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne

Sylwia Wiśniewska

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-913-2

ISSN 1897-4392

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział I	
Wizerunek gminy	19
1. Pojęcie wizerunku gminy.....	22
2. Typy wizerunku gminy	33
3. Funkcje wizerunku gminy.....	37
4. Wizerunek, tożsamość a marka gminy.....	41
5. Budowanie wizerunku gminy	46
5.1. Kreowanie marki i branding gminy	52
5.2. Kampanie reklamowe w kształtowaniu wizerunku gminy.....	57
6. Logotyp jako podstawowy element identyfikacji wizualnej gminy	59
7. Rozpoznawalność jako wyznacznik wizerunku gminy.....	63
7.1. Kreatorzy wizerunku gminy.....	68
8. Postrzeganie gminy.....	70
9. Konkluzja.....	73
Rozdział II	
Wizerunek jako dobro osobiste gminy	77
1. Pojęcie dobra osobistego osoby prawnej	78
2. Obiektywne ujęcie natury dóbr osobistych i ich naruszenie.....	81

2.1. Obiektywne kryteria naruszenia dóbr osobistych osób prawnych	84
3. Konstrukcja dobra osobistego osoby prawnej.....	86
3.1. Znaczenie art. 43 Kodeksu cywilnego.....	86
3.2. Dobra osobiste osoby prawnej jako dobra <i>sui generis</i>	90
3.3. Problem ogólnego prawa osobistego i wielość praw osobistych	96
4. Charakter prawny dóbr osobistych osób prawnych.....	101
5. Dobra osobiste gmin jako osób prawnych.....	103
6. Wizerunek jako dobro osobiste gminy	106
6.1. Spór w orzecznictwie dotyczący tego, czy osoba prawna ma prawo do ochrony swojego wizerunku.....	107
6.2. Wizerunek stanowi dobro osobiste osób fizycznych....	108
6.3. Wizerunek stanowi dobro osobiste gminy	110
6.3.1. Wizerunek jako dobre imię gminy	111
6.3.2. Wizerunek jako strefa identyfikacji wizualnej gminy.....	120
7. Konkluzja.....	136

Rozdział III

Ochrona wizerunku gminy	139
1. Przesłanki ochrony dóbr osobistych gminy	141
1.1. Bezprawność działania jako podstawowa przesłanka ochrony dóbr osobistych gminy.....	142
1.2. Działanie w ramach porządku prawnego	149
1.3. Zgoda uprawnionego	150
1.4. Działanie w obronie uzasadnionego interesu	153
2. Legitymacja czynna gminy w zakresie ochrony wizerunku.....	159
3. Przykłady naruszenia wizerunku gminy.....	160
3.1. Przykładowe sytuacje naruszenia dobrego imienia gminy.....	162
3.2. Przykładowe sytuacje naruszenia strefy identyfikacji wizualnej gminy	168
3.2.1. Naruszenie herbu gminy	168
3.3. Naruszenie nazwy gminy.....	169
4. Środki ochrony wizerunku gminy.....	171

4.1. Środki ochrony niemajątkowej.....	171
4.1.1. Powództwo o ustalenie	172
4.1.2. Roszczenie o zaniechanie	175
4.1.3. Roszczenie o usunięcie skutków naruszenia	177
4.2. Środki ochrony majątkowej	183
5. Konkluzja.....	187
Zakończenie	191
Bibliografia.....	201
Orzecznictwo	213

WSTĘP

Problematyka ochrony wizerunku gminy jest nie tylko niesłuchanie interesująca z teoretycznego punktu widzenia, ale także praktycznie bardzo doniosła i wciąż zawierająca ogromną liczbę wątpliwości i pytań, na które należy odpowiedzieć.

Głównym celem monografii jest próba udzielenia odpowiedzi na pytania: czy wizerunek stanowi dobro osobiste gminy oraz czy przysługuje mu ochrona?

Realizacji celu głównego publikacji służyć ma znalezienie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy wizerunek stanowi dobro osobiste gminy? Czy wizerunek to tylko dobra opinia o gminie, czy także nazwa oraz inne oznaczenia ją indywidualizujące? Czy gmina ma prawo do ochrony swojego wizerunku w sytuacji jego bezprawnego naruszenia? Jaka ochrona prawna przysługuje gminie, której wizerunek zostanie naruszony? Czy środki ochrony dóbr osobistych osób fizycznych są tożsame ze środkami ochrony dóbr osobistych gminy? W jakiej sytuacji ma miejsce naruszenie wizerunku gminy?
2. Czy można założyć, że przedmiotem ochrony może być tylko istniejąca obiektywnie, wypracowana i zasłużona przez osobę prawną jej dobra sława? Co w sytuacji, gdy takiego przedmiotu brak, gdy – wręcz przeciwnie – zamiast „dobrej sławy” osoba prawna posiada złą reputację, której pogorszenie przez jakąkolwiek negatywną wypowiedź czy ocenę byłoby już trudne do dokonania? Czy w takiej sytuacji o ochronie prawnej nie może być mowy, gdyż osobie prawnej dobrej sławy po prostu brakuje? Czy dobra

sława jako przedmiot naruszenia to wyłącznie dany wypracowany potencjał, czy również szansa na skuteczne wykonywanie dopiero w przyszłości określonych zadań i funkcji?

3. Czy takie kategorie jak tożsamość i marka łączą się z wizerunkiem gminy?
4. Czy identyfikacja wizualna stanowi wizerunek gminy? Czy logotyp w przypadku gminy jest niezbędny? Czy polskie ośrodki miejskie potrzebują całościowego i spójnego systemu identyfikacji wizualnej, który jest porządkującym i nadrzędnym elementem wszystkich ich marketingowych i promocyjnych aktywności? Czy nazwa gminy współtworzy wizerunek oraz jest jego elementem? Co stanowi nazwę gminy?

Udzielenie odpowiedzi na te pytania wymagać będzie dokonania analizy różnorodnych – istotnych dla problematyki badawczej – zagadnień.

Osiągnięcie głównego celu monografii ułatwia wskazana niżej realizacja celów szczegółowych:

1. Zdefiniowanie pojęcia wizerunku oraz objaśnienie istoty i specyfiki wizerunku gminy;
2. Wyjaśnienie różnicy pomiędzy pojęciami: wizerunek, tożsamość, marka gminy;
3. Omówienie kwestii kreowania marki i brandingu gminy;
4. Omówienie zagadnienia rozpoznawalności jako wyznacznika wizerunku gminy;
5. Przedstawienie problematyki wizerunku gminy jako jej dobra osobistego;
6. Ukazanie prawa do ochrony wizerunku gminy w sytuacji jego bezprawnego naruszenia;
7. Przedstawienie środków ochrony wizerunku gminy.

Realizacji celów monografii odpowiada sformułowana na podstawie badań literaturowych teza: **wizerunek stanowi dobro osobiste gminy, podlegające ochronie prawnej.**

Dla realizacji postawionej tezy zostały sformułowane następujące hipotezy badawcze, których poprawność została zweryfikowana w rozprawie:

1. Wizerunek gminy łączy się z jej dobrym imieniem i dotyka bezpośrednio takich kategorii, jak renoma i tożsamość;
2. Wizerunek jest strefą identyfikacji wizualnej gminy;
3. Nazwa gminy współtworzy wizerunek oraz jest jego nieodłączną częścią;
4. Gmina ma prawo do ochrony swojego wizerunku w razie jego bezprawnego naruszenia.

Przedstawione powyżej hipotezy badawcze zostały zweryfikowane z wykorzystaniem doktryny oraz orzecznictwa.

W dobie rozwoju Internetu pojawia się coraz więcej możliwości naruszenia prawa do wizerunku, z uwagi na łatwość rozpowszechniania wizerunku, np. w postaci zdjęć, filmów czy też publikowania nieprawdziwych informacji w mass mediach, wpływających negatywnie na dobre imię gminy. Bardzo często zdarza się, że osoby trzecie przy tworzeniu np. materiałów reklamowych posługują się symbolami lokalnymi gminy, które ją indywidualizują. W podobny sposób wykorzystywane są logotypy, hasła promocyjne czy slogany reklamowe. Prawo cywilne przewiduje szereg gwarancji umożliwiających skuteczną reakcję na naruszenie prawa do wizerunku, w ramach których pokrzywdzona gmina może nie tylko domagać się zaniechania naruszeń i usunięcia powstałych skutków, ale także dochodzić zapłaty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wyniku naruszenia tych dóbr, a w sytuacji zaistnienia realnej szkody majątkowej – żądać naprawienia jej na zasadach ogólnych.

W monografii celowo ograniczono zakres badawczy wyłącznie do gminy jako podstawowej, lokalnej jednostki samorządu terytorialnego. Analizy i wnioski zawarte w tej monografii mogą mieć znaczenie dla innych jednostek samorządu terytorialnego (powiatów, samorządów wojewódzkich) oraz różnego typu związków komunalnych.

Jednostki samorządu terytorialnego oraz różnego typu związki komunalne z mocy prawa mają osobowość prawną na podstawie art. 165 ust. 1 Konstytucji RP, a tzw. ustawy samorządowe to powtarzają. Co za tym idzie, jednostki te posiadają swoje dobra osobiste podlegające ochronie prawnej na podstawie art. 24 k.c. w związku z art. 43 k.c. Przepis art. 43

k.c. jako jedyny odnosi się do ochrony dóbr osobistych osób prawnych i nakazuje stosować przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych odpowiednio do osób prawnych.

W opracowaniu poddano analizie również literaturę zagranicznych autorów, którzy zajmują się problematyką wizerunku miejsca. Analizy i wnioski dotyczące wizerunku miejsca mają znaczenie dla wizerunku gminy i innych jednostek samorządu terytorialnego.

Opracowanie składa się z wprowadzenia, trzech rozdziałów oraz zakończenia. Każdy z rozdziałów zamknięty jest odrębną jednostką redakcyjną zawierającą konkluzje wynikające z jego treści. Konstrukcja opracowania została podporządkowana przyjętemu zakresowi rozważań oraz związkowi zachodzącym pomiędzy poszczególnymi częściami.

Zawarte w tytule pracy pojęcie wizerunku jest rozumiane przede wszystkim zgodnie z jego znaczeniem w prawie cywilnym, ale także w marketingu terytorialnym oraz socjologii. Próba takiej jego interpretacji jest podejmowana w ramach prowadzonych rozważań.

Rozdział pierwszy stanowi wprowadzenie teoretyczne do rozważań dla wybranej problematyki badawczej. Na podstawie literatury z dziedziny marketingu terytorialnego omówiona została tematyka wizerunku gminy. W pierwszej kolejności podjęto próbę zdefiniowania pojęcia wizerunku. W opracowaniach naukowych nie ma zgodności co do sposobu konceptualizacji pojęcia wizerunku gminy, co z kolei wpływa na dużą heterogeniczność w metodach jego badania. Ponadto w rozdziale tym omówiono problematykę związaną z kwestią powiązań między pojęciami: wizerunek, tożsamość, marka gminy. O ile tożsamość to obiektywna rzeczywistość znajdująca rozbieżne odbicie w świadomości jednostek, o tyle wizerunek jest odbiciem tego, jak otoczenie odbiera dane miejsce. Zarówno tożsamość, jak i wizerunek gminy w znacznym stopniu oddziałują na kształtowanie marki miejsca. Należy stwierdzić, że to właśnie w kwestii wizerunku władze lokalne mogą najwięcej zrobić, ponieważ mają do dyspozycji wiele instrumentów i wyróżników tożsamości, które odpowiednio wykorzystane są w stanie ukształtować markę oraz poprawić reputację gminy. Gminy zabiegają o to, aby mieć pozytyw-

ny wizerunek i dobrą reputację, co ułatwi im zbudowanie silnej marki. Jak słusznie wskazuje się w piśmiennictwie, należy odróżnić markę miejsca od drogi do tej marki, czyli brandingowi miejsca. W dalszej części rozdziału omówiono problematykę związaną z budowaniem wizerunku, kreowaniem marki oraz brandingiem gminy. Poruszono także kwestię wpływu kampanii reklamowych na kształtowanie wizerunku gminy. Druga część rozdziału została poświęcona zagadnieniom identyfikacji wizualnej gminy oraz rozpoznawalności jako wyznacznika wizerunku.

Ze względu na złożoność regulacji tego zagadnienia w rozdziale pierwszym zaprezentowane zostały przede wszystkim rozwiązania dotyczące marketingu terytorialnego.

Rozdział drugi poświęcono wyjaśnieniu specyfiki wizerunku jako dobra osobistego gminy. Zgodnie z normą zawartą w art. 23 k.c. wizerunek należy do grupy praw podmiotowych osobistych, które są prawami bezwzględnyymi – skutecznymi *erga omnes*, niezbywalnymi, niemajątkowymi i niepodlegającymi dziedziczeniu. Wizerunek zaliczono do dóbr osobistych i objęto ochroną na zasadach ogólnych. W rozdziale drugim, w pierwszej kolejności zdefiniowano pojęcie wizerunku osób prawnych. Prawnej definicji wizerunku należało szukać w doktrynie, ponieważ brak legalnej definicji tego pojęcia. Następnie omówiona została problematyka dóbr osobistych osób prawnych w polskim prawie cywilnym. W dalszej kolejności przedstawiono obiektywne ujęcie natury dóbr osobistych i kwestię ich naruszenia; zaprezentowano konstrukcje dobra osobistego osób prawnych, w tym znaczenie art. 43 Kodeksu cywilnego; omówiono charakter prawny dóbr osobistych osób prawnych; przedstawiono dobra osobiste gmin jako osób prawnych. Kolejna część rozdziału została poświęcona ogólnemu zarysowi sporu w orzecznictwie dotyczącemu problemu, czy osoba prawna ma prawo do ochrony swojego wizerunku. Następnie omówiono problematykę wizerunku jako dobra osobistego gmin. Szczególne miejsce zarówno w orzecznictwie polskich sądów, jak i w literaturze prawniczej zajmuje zagadnienie ochrony czci osób fizycznych. Żadnemu innemu dobru osobistemu nie poświęcono tyle uwagi, co czci. Dobre imię jest najsubtelniejszym dobrem osobistym, i to zarówno z uwagi na przedmiot ochrony, jak i warunki jego naruszenia. Mimo że Kodeks cywilny nie wymienia ani

jednego dobra osobistego, które mogłoby przysługiwać osobom prawnym, to jednak w piśmiennictwie nigdy nie podnoszono wątpliwości, iż dobre imię jako dobro osobiste może przysługiwać również osobom prawnym. Stanowiące punkt odniesienia regulacje odnoszące się do dóbr osobistych osób fizycznych znajdują swoje zastosowanie co do osób prawnych. Rozumienie pojęcia wizerunku jako renomy, dobrego imienia podmiotu, pozwala na przypisanie go także gminom. Kolejna część rozdziału została poświęcona zagadnieniu strefy identyfikacji wizualnej gminy, a zwłaszcza nazwy gminy. Nazwa gminy odpowiada nazwisku osoby fizycznej, a posłużenie się nią przez inną jednostkę może stanowić naruszenie wizerunku gminy. Następnie omówiono zagadnienie herbu gminy, logo gminy, hasła promocyjnego, sloganów reklamowych oraz innych symboli.

Rozdział trzeci monografii został poświęcony ochronie wizerunku gminy, w tym zagadnieniom znaczenia pojęciowego dobrego imienia, zakresu ochrony oraz przewidzianych w sytuacjach ich zagrożenia lub naruszenia roszczeń podmiotu. Przedstawiono przesłanki oraz środki zarówno niemajątkowej, jak i majątkowej ochrony wizerunku gminy; wskazano okoliczności wyłączające bezprawne działanie oraz omówiono sytuacje, w których następuje naruszenie wizerunku gminy; przedstawiono sytuacje naruszenia dobrego imienia gminy. Analiza orzecznictwa wskazuje liczne sytuacje powodujące podważanie zaufania do podmiotu przez formułowane w stosunku do niego zarzuty nieuczciwości, niekompetencji, nierzetelności. W rozdziale tym wskazano także przykładowe sytuacje naruszenia dobrego imienia gminy, w tym kwestię rozpowszechniania niezgodnych z prawdą informacji oraz informacji prawdziwych, ale powodujących naruszenie. Następnie przedstawiono przesłanki i środki ochrony wizerunku gminy oraz okoliczności wyłączające bezprawne działanie.

W zakończeniu opracowania sformułowano wnioski wynikające z zawartych w niej rozważań.

Monografia stanowi próbę kompleksowego ujęcia i jednocześnie uporządkowania wszystkich istotnych zagadnień dotyczących wizerunku gminy i jego ochrony. W pracy zastosowano podstawowe metody

badawcze, właściwe naukom prawnym. Dominuje metoda prawno-dogmatyczna, oparta na kompleksowej i wszechstronnej ocenie stanu normatywnego i jego wykładni. Zastosowano także metodę odwołującą się do analizy prawno-ekonomicznej, którą można określić mianem funkcjonalnej. W pracy wykorzystano także metodę socjologiczną, polegającą na analizowaniu sposobu funkcjonowania regulacji prawnych w rzeczywistym działaniu jako czynników o znaczeniu społecznym.

W tym miejscu chciałam wyrazić wielką wdzięczność dla osób, bez których praca ta by nie powstała.

Pragnę gorąco podziękować wyjątkowej osobie, mojemu promotorowi, a zarazem mentorowi – prof. zw. dr hab. Bogdanowi Dolnickiemu, który okazał mi wielką życzliwość, ogromne wsparcie, nieocenioną pomoc, na jaką mogłam liczyć w toku pracy nad rozprawą doktorską oraz podjął się trudu sprawowania opieki naukowej nade mną.

Serdeczne podziękowania dla recenzentów – prof. zw. dr hab. Mirosława Steca i prof. nadzw. dr hab. Moniki Augustyniak za uwagi zgłoszone w recenzjach, które pozwoliły mi bardziej wnikliwie przyjrzeć się warsztatowi naukowemu i uzupełnić monografię.

To moment, by podziękować z całego serca mojej rodzinie i bliskim mi osobom, którzy wierzyli we mnie i mnie wspierali. Szczególne podziękowania dla Mojej kochanej Mamy i dla Mojego kochanego Taty, który zawsze był przy mnie.

Monografia ta stanowi zmodyfikowaną wersję rozprawy doktorskiej, którą obroniłam na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w październiku 2019 roku.

fizyczna pełni, będąc organem bądź członkiem organu gminy. Nie zawsze naruszenie dobra osobistego gminy skutkować będzie zarazem naruszeniem dobra osobistego osoby fizycznej będącej jej członkiem lub organem. Porównywalnie naruszenie dobra osobistego tych osób fizycznych nie prowadzi automatycznie do naruszenia dobra osobistego gminy. Są to dwa różne podmioty prawa, dlatego też kwestia naruszenia powinna być w każdym przypadku osobno oceniana. Gmina nie może dochodzić ochrony w imieniu swoich członków, nawet wówczas gdy naruszone zostały dobra osobiste wszystkich jej członków, a zachowanie sprawcy nawiązywało do ich członkostwa w danej gminie. W takim przypadku wymagane byłoby przynajmniej upoważnienie do reprezentacji⁶⁵.

Możliwość wniesienia powództwa przez gminę na podstawie art. 24 k.c. w związku z art. 43 k.c. uzależniona jest od tego, czy to jej dobra osobiste zostały zagrożone bądź naruszone. Zdarzają się sytuacje, w których równocześnie z naruszeniem dobra osobistego członka organu gminy dochodzi do naruszenia dobra osobistego gminy, z którą jest on związany⁶⁶. Sytuacja taka dotyczy przede wszystkim osób fizycznych będących organem gminy. Niewątpliwie osoba fizyczna pełniąca funkcję organu gminy nie działa we własnym imieniu, żądając ochrony na gruncie przepisu art. 24 k.c., w przypadku kiedy naruszone zostały dobra osobiste gminy, a wyłącznie zgodnie z teorią organów wyraża wolę tejże gminy. Jeśli to samo zachowanie narusza także dobra osobiste tej osoby fizycznej, to może żądać ona oddzielenia ochrony we własnym imieniu. Powództwo na podstawie art. 24 k.c. może być wytoczone przez gminę lub przez jej organ, który na mocy umowy jest do tego kompetentny⁶⁷.

3. Przykłady naruszenia wizerunku gminy

Ochrona dóbr osobistych gminy zależy wyłącznie od obiektywnie zauważonego faktu naruszenia prawa do wizerunku bezprawnym dzia-

⁶⁵ A. Kubiak-Cyrul, *Dobra osobiste...*, s. 225–226.

⁶⁶ A. Cisek, *Dobra osobiste...*, s. 147.

⁶⁷ A. Cisek, *Dobra osobiste...*, s. 147.

łaniem⁶⁸. Gmina nie odczuwa negatywnych emocji związanych z naruszeniem dobra osobistego. Podejrzenie, że doszło do naruszenia prawa do wizerunku gminy, pojawić się może wraz ze zmniejszeniem zainteresowania się gminą przez potencjalnych inwestorów, mieszkańców oraz turystów, jak również w związku z negatywnymi względem niej odczuciami mieszkańców.

Prawo do wizerunku gminy w postaci dobrego imienia – w znaczeniu dobrej opinii o gminie – stanowi przedmiot częstych naruszeń. Zdarzają się sytuacje rozpowszechniania zarówno nieprawdziwych informacji o podmiocie (które kwestionują jego wiarygodność jako uczestnika obrotu gospodarczego, podważają jego reputację), jak i informacji wprowadzających zgodnych z prawdą, ale powodujących naruszenie dobrego imienia i wizerunku gminy. Sporą grupę naruszeń stanowią zarzuty kierowane przeciwko osobom tworzącym organy gminy, jak też przeciwko jej pracownikom.

„Podlegającym ochronie dobrem osobistym [...] osoby prawnej jest jej dobra sława. Naruszenie dobrej sławy osoby prawnej może nastąpić przede wszystkim przez zarzucenie tej osobie, a w szczególności jej organom, niewłaściwego postępowania mogącego ją narazić na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania działalności”⁶⁹.

Do częstych naruszeń dochodzi również w sytuacji bezprawnego wykorzystania przez nieuprawniony podmiot zarówno pełnej nazwy gminy, jak i jej części, jeśli ta część spełnia w wystarczający sposób funkcję indywidualizującą gminę⁷⁰. Poza nazwą często bezprawnie wykorzystywane i rozpowszechniane są inne oznaczenia indywidualizujące gminę, jak herb czy logo.

Na podstawie literatury oraz orzecznictwa w dalszej części przedstawione zostaną przykładowe sytuacje naruszenia wizerunku gminy.

⁶⁸ J. Panowicz-Lipska, *Majątkowa ochrona dóbr osobistych*, Warszawa 1975, s. 394.

⁶⁹ Wyrok SA w Warszawie z 23.05.2006 r., VI ACa 1221/05, LEX nr 861430.

⁷⁰ Wyrok SN z 28.01.2010 r., I CSK 217/09, OSNC 2010/6, poz. 94.

3.1. Przykładowe sytuacje naruszenia dobrego imienia gminy

Do naruszenia dobra osobistego gminy, zwłaszcza jej prawa do dobrego imienia (reputacji, dobrej sławy), które wpływa na jej wizerunek, dochodzi wówczas, gdy zachowanie sprawcy prowadzi (bądź potencjalnie może prowadzić) do utraty zaufania do niej, potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania w zakresie swych zadań⁷¹.

W doktrynie ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym do dóbr osobistych osób prawnych zalicza się reputację i wiarygodność⁷².

Prawo ma gwarantować gminie, aby nie formułowano pod jej adresem opinii i ocen, które narażają ją na utratę dobrego imienia. Formułowanie opinii, która nie mieści się w granicach dozwolonej krytyki, czyli takiej, która nie znajduje podstawy w obiektywnych faktach, lub rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji stanowi naruszenie dobrego imienia gminy, która może w takiej sytuacji poszukiwać ochrony przewidzianej w art. 24 k.c.⁷³

Bardzo często dobra osobiste gminy zostają naruszone przez upowszechnienie (przez strony internetowe) informacji o nierzetelnym działaniu. W przypadku nieprawdziwości tych informacji ma miejsce naruszenie dobra osobistego w postaci dobrego imienia i renomy gminy, co wpływa na jej wizerunek.

Podstawą roszczenia o naruszenie dobrego imienia jest w pierwszej kolejności możliwość identyfikacji podmiotowej, a więc powiązania naruszenia z podmiotem i wykazania, że działania naruszające powodują zagrożenie. W judykaturze zasadnie wskazuje się na to, że nie można

⁷¹ Wyrok SN z 11.01.2007 r., II CSK 392/06, OSP 2009/5, poz. 55; wyrok SA w Poznaniu z 10.07.2014 r., I ACa 444/14, LEX nr 1496033.

⁷² A. Kidyba, Teza nr 9 do art. 43 k.c. [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1, Część Ogólna, red. A. Kidyba, Warszawa 2009.

⁷³ Wyrok SN z 5.04.2013 r., III CSK 198/12, OSNC 2013/12, poz. 141.

mówić o ochronie dóbr osobistych osoby prawnej, której dane w publikacji, artykule, wpisie na stronie internetowej nie zostały ujawnione⁷⁴.

O naruszeniu dobrego imienia gminy można mówić w trzech przypadkach. Pierwszy z nich ma miejsce w sytuacji rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o gminie, które podważają jej reputację, wiodąc do zakwestionowania jej wiarygodności. Drugi przypadek to rozpowszechnianie wypowiedzi oceniających, w których szeroko rozumiana działalność gminy zostaje poddana krytyce. W orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że „renoma w odniesieniu do publikacji na forum internetowym może być poddana krytyce, szczególnie gdy wpisy dotyczą opinii o funkcjonowaniu podmiotu czy świadczonych przez niego usługach”⁷⁵. Trzecia sytuacja to stan, w którym opublikowanie prawdziwej informacji o gminie może spowodować naruszenie dobrego imienia.

W judykaturze zasadnie wskazuje się na to, że „dobre imię osoby prawnej jest łączone z opinią, jaką o niej mają inne osoby ze względu na zakres jej odpowiedzialności. Uwzględnia się tu nie tylko renomę wynikającą z dotychczasowej działalności osoby prawnej, ale i niejako zakładaną (domniemaną) renomę osoby prawnej od chwili jej powstania. Dobre imię osoby prawnej naruszają wypowiedzi, które obiektywnie oceniając, przypisują osobie prawnej niewłaściwe postępowanie mogące spowodować utratę do niej zaufania potrzebnego do prawidłowego funkcjonowania w zakresie swych zadań”⁷⁶.

Naruszenie dobrego imienia osoby prawnej może polegać na ujemnej ocenie jej działalności lub na rozpowszechnianiu zarzutów określonej treści. Do naruszenia dobrego imienia osoby prawnej dojść może w wyniku podobnych działań jak przy naruszeniu dóbr osobistych osoby fizycznej⁷⁷.

⁷⁴ Wyrok SO we Wrocławiu z 28.06.2013 r., I C 1306/11, LEX nr 1848074.

⁷⁵ Wyrok SA w Katowicach z 13.02.2014 r., I ACa 1086/13, LEX nr 1437961.

⁷⁶ Wyrok SN z 9.06.2005 r., III CK 622/04, LEX nr 180853.

⁷⁷ Wyrok SN z 13.01.2012 r., I CSK 790/10, LEX nr 1129077.

W książce zaprezentowano szczegółową analizę oraz kategoryzację istotnych zagadnień dotyczących wizerunku gminy i jego ochrony, w tym m.in.:

- budowanie wizerunku gminy, kreowanie marki i branding gminy, kampanie reklamowe w kształtowaniu wizerunku gminy, rola logotypu jako elementu identyfikacji wizualnej gminy;
- wizerunek jako dobro osobiste gminy: pojęcie dobra osobistego osoby prawnej i jego charakter prawny, wizerunek jako dobre imię gminy, identyfikacja wizualna gminy, hasła promocyjne i slogany reklamowe gminy;
- ochrona wizerunku gminy: środki ochrony dóbr osobistych gminy, przykłady naruszenia wizerunku gminy oraz strefy identyfikacji wizualnej, roszczenia w przypadku naruszeń.

W publikacji odwołano się nie tylko do jurydycznego rozumienia „wizerunku”, lecz także przywołano kontekst badań socjologicznych oraz ekonomicznych, przede wszystkim z zakresu marketingu i promocji. Takie ujęcie tematu przedstawia szerszy zakres przesłanek i uwarunkowań, jakimi kieruje się jednostka samorządu terytorialnego w tworzeniu i wykorzystywaniu swojego wizerunku.

Publikacja przeznaczona jest dla osób zajmujących się kreowaniem wizerunku jednostek samorządu terytorialnego oraz wizerunku w marketingu terytorialnym. Zainteresuje także adwokatów i radców prawnych współpracujących z samorządami oraz przedstawicieli nauki prawa, ekonomii, czy socjologii.

Natalia Mrukowska – doktor nauk prawnych; współpracuje z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; uczestniczka wielu konferencji w roli prelegentki – wygłaszała referaty związane z tematyką wizerunku jednostek samorządu terytorialnego; jej zainteresowania naukowe obejmują prawo samorządu terytorialnego, prawo cywilne, prawo administracyjne oraz prawo własności intelektualnej.

9 788381 879132 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8187-913-2

9 788381 879132

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL